

SCIENCE AND EDUCATION
FOR SUSTAINABLE LIFE

HÅLLBARHETSREDOVISNING 2015

Förord

SLU är ett universitet med tydlig miljöprofil. Det sätter höga förväntningar på vårt eget agerande i alla typer av miljöfrågor. Vi forskar och undervisar om miljöfrågor i stort och samverkar om hur andra aktörer bör agera för att ställa om till ett hållbart samhälle. Ny kunskap från SLU är mycket efterfrågad såväl av näringsliv som av samhällets beslutsfattare på olika nivåer. SLU arbetar för att möta globala utmaningar som livsmedelsförsörjning och klimatförändringar. En av våra viktigaste uppgifter är forska och undervisa om avvägningar mellan produktions- och miljömål, det gör att vi har många ögon på oss att leva som vi lär, att göra vårt allra bästa med de resurser vi har till vårt förfogande att bedriva vår verksamhet med minsta möjliga påverkan.

Ett sätt att göra det på är att arbeta systematiskt med miljöfrågor och SLU har valt att certifiera verksamheten mot ISO 14001. Det gör att vi aktivt arbetar med att sätta mål och handlingsplaner, ha koll på vilka lagar vi berörs av och att göra det så lätt som möjligt för anställda och studenter att ta miljöhänsyn, att försöka göra skillnad på riktigt.

Utbildning och forskning är universitetets viktigaste bidrag till en hållbar utveckling. Det är viktigt att påpeka att i stort sett alla våra kärnverksamheter, forskning, grundutbildning och fortlöpande miljöanalys, kan betraktas som miljöarbete. Bland det viktigaste bidraget

är våra grundutbildningar, där vi diskuterar avvägningar mellan produktion och miljö med dem som ska ta hand om de areella näringarna och miljövärden i framtiden.

SLU har en omfattande verksamhet, mycket mer omfattande än vad vi kanske dagligen tänker på. För att ta några exempel: vi har drygt 4000 studenter, vi producerar minst 1400 vetenskapliga publikationer varje år. Vi äger drygt 6000 ha mark på vilka vi bedriver skogs- och jordbruk runtom i hela landet. Vi har nationella övervakningsprogram på bland annat skog och vatten, vi äger till och med ett eget vattenfall på Grimsö forskningsstation. Vi har en egen organisation för att organisera akademiska konferenser, vi äger ett eget tryckeri och flera egna fordonstvättar. Vi äger en stor mängd maskiner och utrustning för all denna verksamhet. Det här är ändå bara ett axplock, men var sak har sin påverkan på miljön, både negativ och positiv.

När jag ser tillbaka på 2015 gör jag det med tillfredställelse över allt som vi som universitet har åstadkommit inom miljöområdet men jag ser också att vi har mer jobb att göra. Låt oss fortsätta med ett aktivt miljöarbete under 2016 och framåt!

Martin Melkersson,
universitetsdirektör

Övergripande miljömål

Energianvändning

☹️ Mål 1.1

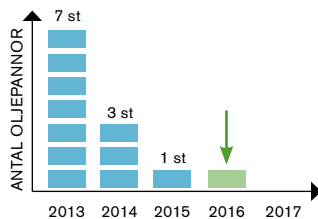
SLU har som huvudmål att vara självförsörjande på all energi (el och värme) vad gäller eget förvaltade fastigheter vid utgången av 2020.

Resultat: Beslut har tagits om att genomföra investeringar i vattenkraft Grimsö och solceller i Alnarp, Lövsta och Röbbäcksdalen. I övrigt har målet omformulerats.

😊 Mål 1.2

Fossila bränslen för uppvärmning ska fasas ut snarast, dock senast innan utgången av 2016.

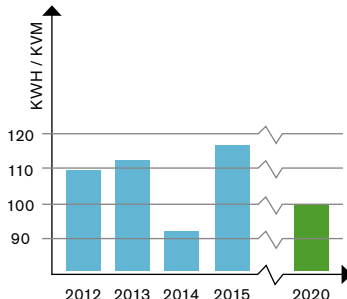
Resultat: Den sista oljepannan kvar finns i Tönnersjöheden, Halland.

😊 Mål 1.3

SLU ska på egna fastigheter energibespara med minst 1% per m² och år, 2012 utgör basår. Det uttrycks med andra ord att till och med 2020 ska minst 9% per m² totalt ha energibesparats.

Resultat: Enligt statistiken har energiförbrukningen ökat med ca 6%. SLU har genomfört en rad energisparande åtgärder under 2015, men på grund av bland annat felaktigheter i fastighetssystem och osäkerhet i mediauppföljningen från föregående år framgår inte de positiva förändringarna i statistiken.

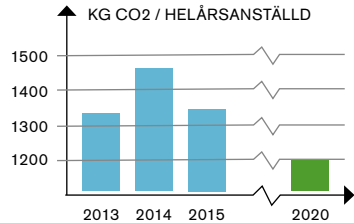

Tjänsteresor

☹️ Mål 2.1

SLU ska minska koldioxidutsläpp från resande med 10% och helårsanställd till utgången av år 2020 i jämförelse med år 2013.

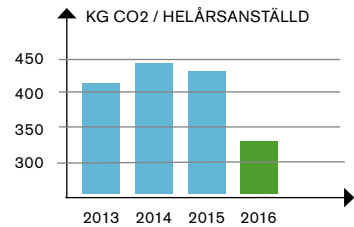
Resultat: Ökning med ca 1%.

☹️ Mål 2.2

Koldioxidutsläppen från inrikes resande i jämförelse med år 2013 skall minska med 20% och helårsanställd t o m år 2016 främst genom minskning av inrikes flygresor.

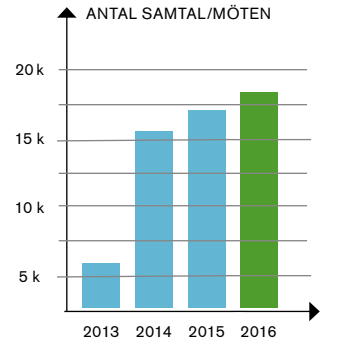
Resultat: Ökning med ca 5%.

😊 Mål 2.3

Antalet IT-resor (användandet av videokonferens) i jämförelse med 2013 års nivå skall öka med 15% t o m år 2016.

Resultat: Videokonferensen har ökat ca 5% sedan 2013. När Jabber och Skype for Business, som också utgör verktyg för IT-resor, räknas in ligger ökningen på drygt 11% (jämfört med 2014 års siffror). Introduktionen av Skype for business är anledningen till den markanta ökningen av samtal/möten från 2013 till 2014. Det kvantitativa målet i diagrammet för 2016 är estimerat utifrån 2014 års siffror.

Inköp

😊 Mål 3.1

Samtliga upphandlade avtal där miljökrav bedöms som relevanta att ställa utifrån miljö-riskanalys, ska resultera i att bra-miljöval alternativ finns där så är möjligt, senast 2019. 1 Varor och tjänster som är eller kan bli bra miljövalsmärkta ska om tekniskt möjligt finnas tillgängliga och markerade med grönt löv i Proceedo.

Resultat: Under 2015 har samtliga tecknade avtal innehållit miljökrav där så har varit relevant, totalt 2 st. En av dessa har resulterat i bra-miljövals alternativ, i resterande fall har detta ej varit tekniskt möjligt.

😊 Mål 3.2

Årligen ska uppföljning ha genomförts av minst en (1) upphandling för att fastställa om, och i vilken utsträckning, en reducerad miljöpåverkan uppnåtts.

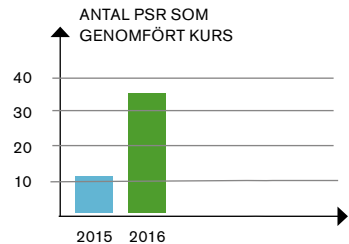
Resultat: Under 2015 genomfördes uppföljning av en (1) upphandling: Fruktkorgar.

Utbildning för hållbar utveckling (UHU)

😊 Mål 4.1

Alla programstudierektorer (PSR) ska senast vid utgången av 2016 ha genomgått en workshop omfattande tre dagar om utbildning för hållbar utveckling.

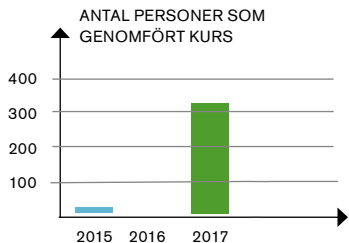
Resultat: I november 2015 genomfördes en första workshop för PSR med 11 av totalt 36 (31%) deltagare (inkl. biträdande PSR). En sista workshop planeras till hösten.

😊 Mål 4.2

Alla kursledare/kursansvariga lärare ska erbjudas minst en dags fortbildning i utbildning för hållbar utveckling. Vid utgången av 2017 ska minst 75% av dessa ha genomgått fortbildningen.

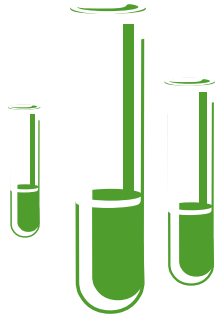
Resultat: Det totala antalet kursledare/kursansvariga lärare är cirka 420 stycken. Målet innebär alltså att minst 315 (75%) ska genomgå utbildningen. Under 2015 har 18 personer (ca 6%) genomgått kursen och 49 personer är inbokade (= 21% om samtliga inbokade deltar). Under 2016 planerar utbildningsenheten att erbjuda en hel dags workshop fyra gånger under VT och fyra gånger under HT 2016.

😊 Mål 4.3

Senast hösten 2015 inkludera en obligatorisk fråga i sammanställningen av kursutvärderingar rörande hållbar utveckling i utbildningen.

Resultat: En fråga om UHU finns numera i fritexttrutan för lärare och studentrepresentanterna.

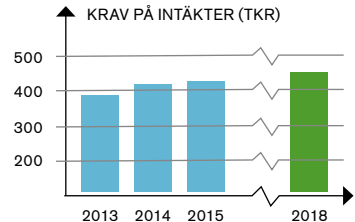

Fortlöpande miljöanalys (FOMA)

😊 Mål 5.1

För att i än högre grad bidra till samhällets miljöarbete har SLU som mål att användningen av data som genereras av SLU:s fortlöpande miljöanalys blir större bland landets beslutsfattare, myndigheter, forskare och allmänhet. Det ska också bli tydligare vilka data som finns tillgängliga och att de uppfyller SLU:s grundläggande kvalitetskrav.

Resultat: Intäkterna till SLU:s fortlöpande miljöanalys ökar från 2014 till 2015 med 5 mnkr (inkl. pris och löneuppräknings). För att målet ska uppnås måste intäkterna till och med 2018 öka med 40 mnkr (inkl. pris och löneuppräknings).

😞 Mål 5.2

Alla projekt/verksamheter inom fortlöpande miljöanalys med datahantering ska senast 2015-12-31 ha påbörjat åtgärdsarbete som innebär att information om verksamhetens data kan göras tillgängliga via SLU:s webb.

Resultat: Av de totalt 73 verksamheter där man identifierat behov av kvalitetsarbete är det vid utgången av 2015 totalt 57 (78%) verksamheter som efter inledande självvärdering och inledande åtgärdsplanering påbörjat åtgärdsarbete. Målet har inte uppnåtts inom utsatt tid men av de 16 verksamheter som inte påbörjat åtgärdsarbetet är 10 stycken igång med kvalitetsarbetet och bör kunna påbörja åtgärdsarbete under första halvåret 2016.

😊 Mål 5.3

Inom 1,5 år efter påbörjat åtgärdsarbete eller senast 2017-12-31 ska åtgärdsarbetet inom verksamhetens processer vara slutfört och det ska finnas information på SLU:s webb, s.k. metadata, om vilka miljöanalysdata som finns tillgängliga.

Resultat: Av de totalt 73 verksamheter som påbörjat åtgärdsarbetet (enligt 5.2) är det 5 (7%) verksamheter som uppnått delmål 2.

Vad har hänt under 2015?

Klimatfonden

SLUs klimatfond togs i drift och har möjliggjort flera projekt som medför positiv klimatpåverkan för SLU, bland annat ”sustainable lawns” på campus Ultuna och stimulering för ökat resande med nattåg som alternativ till flyg på campus Alnarp.

KLARA

Kemikaliehanteringsystemet Klara har implementerats på hela universitetet och cirka 10 000 kemikalier har registrerats och över hundra personer har gått utbildning i det nya systemet.

Certifiering

Under året blev både BioCentrum och Ulls hus certifierade. Som en av de första organisationerna i världen valde SLU Skara att omcertifiera sig mot ISO 14001:2015, som är den nya utgåvan av standarden.

Upphandlingar

Miljöenheten har tillsammans med inköpsenheten tagit fram och driftsatt en modell för hur vi arbetar med miljökrav i upphandlingar.

Miljömål

Det har utarbetats en rad spännande miljömål på olika certifikat. Bland annat ska flodpärlmusslan återintroduceras i Hedströmmen (Skinnskatteberg) och samtliga campusbilar inom Ulls ska vara miljöbilar innan 2018 års slut. Flera certifikat (t ex Umeå) har vävt in sina strategiska mål i miljöledningsmålen.

Det har tagits beslut om att installera solceller i Alnarp, Lövsta och Röbbäcksdalen. SLU har även tagit beslut att genomföra investeringar i vattenkraft i Grimsö.

En stor andel av programstudierektorerna samt flera kursansvariga lärare genomgått workshop/kurs inom utbildning för hållbar utveckling. SLU har också förbättrat förutsättningarna för källsortering på alla orter och bytt ut ytterligare två värmepannor i våra egna fastigheter som drivits med fossilt bränsle. Vidare har över 70 avvikelser från certifieringsorganet blivit åtgärdade.

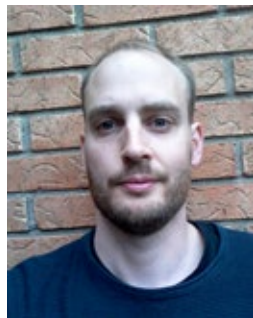
Miljösamordnaren har ordet

På SLU finns ett tjugotal miljösamordnare som tillsammans med miljörepresentanterna ute på de olika institutionerna arbetar med att samordna miljöarbetet på respektive certifikat. Tre av dessa miljösamordnare har blivit ombedda att ge exempel på ett positivt mål de arbetat på under året samt att dela med sig av deras bästa miljöledningstips.

Simon Hallstan - Vatten och miljö (MVM)

Mål: På Vatten och miljö har vi nyligen köpt två eldrivna utombordsmotorer till våra båtar. Det är egentligen inte en del av något mål, men viktigt för oss då vi jobbar med vattenmiljöer och vill att vår provtagning ska ha så liten påverkan som möjligt. Ett positivt exempel för hela certifikatet (och för SLU) är införandet av kemikaliehanteringssystem Klara.

Tips: Inom MVM-certifikatet har vi jobbat mycket med att dokumentera hur vi arbetar. Detta för att förenkla när miljösamordnare byts ut eller får vikarier. Exempelvis har vi tagit fram en "årsklocka" som stöd för att se vad som ska göras när på året.

Maisa Young - Miljöcertifikatet för Ull

Mål: Ett viktigt miljömål för Ull som vi omformulerat under året är bilmålet. Vi ska byta ut ägda campusbilar inom certifikatet mot miljöbilar (el eller biogas) innan utgången av 2018.

Tips: Miljörepresentanterna är nyckelpersoner i att driva miljöledningsarbetet inom certifikatet och mitt bästa tips är att stödja och inkludera dem i så många processer och diskussioner som möjligt.

Miljönärerna fr v: Nils-Erik Nordh, Karin Eklund, Kristin Thored, Anette Håkans, Hans Jernelid.

Miljönärerna – Certifikatet för Ekolog centrum och Naturicum

Mål: En pilotstudie för redovisning av hur man kan mäta vår samlade positiva miljöpåverkan inom forskning och FOMA har utförts baserat på årsredovisningar från institutionen för Växtproduktionsekologi, CBM och Ekologi.

Tips: Det är andra året i rad som vi skriver en ”lätsam” verksamhetsberättelse (med bilder) över det gångna året. Den är en bra och överskådlig sammanfattning över miljöarbetet som har gjorts. Den fungerar inte bara som information till våra medarbetare, utan den är även bra för oss miljösamordnare om vi snabbt vill kunna se vad det var vi gjorde.

Theresia Larsson - VHC

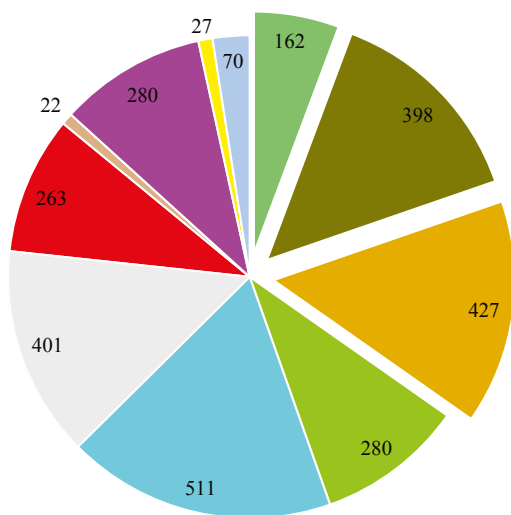
Mål: Att minska utsläppen av CO² från användningen av anestesigasen Isofluran med 20 % till och med 2017 är ett av de viktigaste målen på VHC. Idag används cirka 80 kg Isofluran per år, vilket ger lika mycket utsläpp av CO² som allt inrikesflyg på VHC gör under ett år. Reduceringen kommer bland annat ske genom utbildning i lågflödesanestesi och TIVA (totalintravenös anestesi). För att kunna genomföra det har VHC (universitetsdjursjukhuset) blivit tilldelade 250 tkr ur SLUs klimatfond.

Tips: Få alla delaktiga! Genom att miljörepresentanterna och miljösamordnaren arbetar fram förslag i grupper och sedan tar med sig dessa till respektive institutions/avdelnings ledningsgrupper kan nya synpunkter fångas upp och återföras till gruppen för sammanställning.

Certifikaten i siffror

Antal anställda per certifikat samt certifieringsår

- Institutionen för akvatiska resurser (2016)
- VHC inkl UDS (2016)
- SLU Umeå (2016 + 2004*)
- Biocentrum (2015)
- Miljöcertifikatet för Ull (2015 + 2006**)
- SLU Alnarp (2013)
- Ekologisentrum och Naturicum (2013)
- SLU Skinnskatteberg (2013)
- MVM (2013)
- Lövsta (2012)
- SLU Skara (2012)

- Totalt 11 certifikat och 2841 heltidsanställda
- De tre översta verksamheterna certifieras under 2016
- Total omsättning på 3 248 381 tkr

* Skoglig resurshushållning i Umeå certifierades 2004

**Majoriteten av lantbruksegendomarna certifierades 2006.

Miljöpolicy och verksamhetsidé

”SLU ska medverka till en ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar utveckling. Miljötänkande och miljöaspekter ska integreras i allt beslutsfattande och i all verksamhet inom alla SLU:s arbetsenheter. SLU:s miljöarbete är en långsiktig process, som bygger på ständiga förbättringar med vid varje tidpunkt gällande miljölagstiftning som grund.”

”SLU utvecklar kunskapen om de biologiska naturresurserna och människans förvaltning och hållbara nyttjande av dessa. Detta sker genom utbildning, forskning och fortlöpande miljöanalys i samverkan med det omgivande samhället”.

Nästa steg

När vi blickar framåt så ser vi stora utmaningar på miljöområdet för SLU. Nedan följer ett antal punkter som kommer vara angelägna för universitetet under kommande år.

- Miljöcertifiering av hela SLU enligt ISO 14001 samt hur antalet certifikat ska se ut i framtiden.
- Arbetet kring nya mål om tjänsteresor då vi inte ser ut att kunna nå målet inom den nu angivna tidsramen.
- Hur vi på ett bättre sätt kan integrera studenter i miljölednings-systemet.
- SLU ska genomföra en utredning om divestering.
- Diskussioner om hur SLU kan och ska bidra till att uppnå 1,5-gradersmålet.
- Intentionsavtal med Akademiska hus i syfte att minska energiförbrukningen.

Miljöenheten vid SLU

Johanna Sennmark
Miljöchef

Karin Bäckman
Miljösamordnare Ulls certifikat

Maisa Young
Miljösamordnare
Ulls certifikat

Peter Hagelin
Miljökoordinator

Theresia Larsson
Miljösamordnare på VHC

Camilla Källman
Miljökoordinator

Ingrid Nygren
Projektledare Klara

SLU Klimatfond

Har du en smart idé om hur SLU kan minska sin klimatpåverkan?
Då kan du söka pengar från klimatfonden och kanske få din idé
förverkligad. Läs mer på: www.slu.se